

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан факультету міжнародних
 відносин і права
 Хмельницького національного
 Університету
 _____ Підпис _____ **Юрій МУДРИК**
 29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та практика конституційного права та процесу

Призначення Робочої програми

Рівень вищої освіти

Мова навчання

Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС

Статус дисципліни

Факультет

Кафедра

Для освітніх програм різних
 спеціальностей

Другий (магістерський)

Українська

4

Вибіркова

Міжнародних відносин і права

Права

Форма здобуття освіти	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю	
			Аудиторні заняття					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)	Залік	Іспит
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття			
Д	4	120	38	12		26		82	+	

Робоча програма складена Тетяною ТАРАСЕВИЧ д-ром юрид. наук., професором Тетяною ТАРАСЕВИЧ
 Підпис(и) автора(ів) Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри права Назва _____ Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Зав. кафедри права Назва _____ Підпис _____ **Микола ВАВРИНЧУК**
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Декан	міжнародних відносин і права		Юрій МУДРИК

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Теорія та практика конституційного права та процесу» - це висвітлення і розкриття як загальних положень конституційного права України, так і окремих його інститутів, розкриття положень Конституції України та інших джерел конституційного права; вивчення студентами базових державно-правових положень національного законодавства, що є вихідними логічними засадами для галузевих юридичних наук та спеціальних правових дисциплін, ступінь засвоєння яких істотно вплине на подальше вивчення інших юридичних наук; вивчення природи і закономірностей розвитку державно- правової сфери життя суспільства в рамках системного підходу, в якому Конституція України виступає як основа законодавства України. Також оволодіння студентами основ теорії конституційного процесуального права, набуття загального розуміння процедурних та процесуальних аспектів діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, застосування конституційно-процесуального права та забезпечення законності в Україні.

Мета дисципліни «Теорія та практика конституційного права та процесу» є: надання студентам системи теоретичних знань, умінь і навичок в галузі конституційного права, цілісного уявлення про сучасну правову доктрину і практику організації та здійснення державної влади та місцевого самоврядування в Україні, їх ролі в системі захисту прав людини, а також набуття умінь застосування законодавства у цій сфері.

Предмет дисципліни. Система теоретичних знань, умінь і навичок в галузі конституційного права, українського конституціоналізму в цілому, практики конституційного будівництва.

Завдання дисципліни. «Теорія та практика конституційного права та процесу» є: розкриття конституційних засад організації та діяльності публічної влади; висвітлення теоретичних і прикладних знань про організацію державної влади та місцевого самоврядування в Україні; розуміння організаційно-правових, інституційних, територіальних, матеріально-фінансових аспектів реформи децентралізації влади; формування знань про європейський досвід організації місцевого самоврядування та міжнародні стандарти у цій сфері; розкриття теоретичних та прикладних проблем нормотворчого процесу в органах державної влади та місцевого самоврядування; висвітлення механізму забезпечення прав людини органами публічної влади; виявлення актуальних проблем реалізації прав громадян в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування; розуміння місця Конституційного Суду України в системі захисту прав людини; розкриття правової природи конституційної скарги.

Результати навчання. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел; **демонструвати** необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. **готувати** проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях; **застосовувати:** вивчене конституційне законодавство при вирішенні практичних кейсів; отримані знання при підготовці проектів процесуальних документів; **аналізувати:** недоліки законодавства у цій сфері, шляхи його вдосконалення та розвитку.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
Тема 1. Конституційні засади організації та здійснення державної влади в Україні	2	4	10
Тема 2. Муніципальна влада (місцеве самоврядування) в Україні в умовах децентралізації	2	4	14
Тема 3. Місце Конституційного Суду України в	2	4	14

системі захисту прав людини			
Тема 4. Конституційно-правові основи законодавчого процесу в Україні.	2	4	14
Тема 5. Процесуальні основи організації та діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів державної виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій.	2	6	15
Тема 6. Конституційно-судовий процес в Україні	2	4	15
Разом за семестр	12	26	82

5 Програма навчальної дисципліни
5.1. Зміст лекційного курсу

Номер Лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Тема1. Конституційні засади організації та здійснення державної влади в Україні Конституційна модель організації державної влади в Україні. Конституційні принципи здійснення державної влади в Україні: поняття, види та зміст. Конституційно-правовий механізм функціонування державної влади в Україні. Конституційно-правові засади гарантування державної влади в Україні.	2
2	<i>Література</i> [3,4,5]	
	Тема 2. Муніципальна влада (місцеве самоврядування) в Україні в умовах децентралізації Поняття та основні організаційно-правові механізми децентралізації влади. Європейські стандарти у сфері децентралізації влади, досвід їх імплементації. Становлення та розвиток сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні. Сутність місцевого самоврядування.	2
3	<i>Література</i> [1,2,3]	
	Тема 3. Місце Конституційного Суду України в системі захисту прав людини Захист прав і свобод людини Конституційним Судом України. Порядок застосування рішень та висновків Конституційного Суду України судами загальної юрисдикції. Зміст та значення принципів Конституції України за офіційною конституційною доктриною України. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав та свобод людини і громадянина.	2
4	<i>Література</i> [7, 11, 14]	
	Тема 4. Конституційно-правові основи законодавчого процесу в Україні. Загальна характеристика законотворчого процесу в Україні. Підготовка проєктів законів в Україні. Реалізація права законодавчої ініціативи у Верховній Раді України суб'єктами законодавчої ініціативи. Процедурні особливості розгляду законопроєктів у Комітетах Верховної Ради України. Розгляд законопроєктів Верховною Радою України (реалізація правила “трьох читань” законопроєктів).	2
5	<i>Література</i> [7, 8,10,13,18]	
	Тема 5. Процесуальні основи організації та діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів державної виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій. Конституційно-процесуальні основи організації діяльності Президента України. Конституційно-правові основи організації діяльності Кабінету Міністрів України, центральних органів державної виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій. Процесуальний аспект взаємовідносин Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади, парламенту України, органів	2
6		

	судової влади. Організація роботи Ради національної безпеки та оборони України. <i>Література</i> [7,10,13,18.]	
	Тема 6 Конституційно-судовий процес в Україні. Конституційне судочинство: учасники, стадії та строки конституційного провадження. Відкликання конституційного подання (звернення, скарги). Порядок розгляду справи на пленарному засіданні Суду та винесення рішень. Остаточність, неоскаржуваність і обов'язковість рішень Конституційного Суду України. <i>Література</i> [7,14,15,19]	2
	Разом:	12

5.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

Номер заняття	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Тема 1. Конституційні засади організації та здійснення державної влади в Україні Частина 1. <i>Література</i> [3,4,5]	2
2	Тема 1. Конституційні засади організації та здійснення державної влади в Україні Частина 2. <i>Література</i> [3,4,5]	2
3	Тема 2. Муніципальна влада (місцеве самоврядування) в Україні в умовах децентралізації. Частина 1. <i>Література</i> [1,2,3]	2
4	Тема 2. Муніципальна влада (місцеве самоврядування) в Україні в умовах децентралізації. Частина 2. <i>Література</i> [1,2,3]	2
5	Тема 3. Місце Конституційного Суду України в системі захисту прав людини Частина 1. <i>Література</i> [7, 11, 14]	2
6	Тема 3. Місце Конституційного Суду України в системі захисту прав людини Частина 2. <i>Література</i> [7, 11, 14]	2
7	Тема 4. Конституційно-правові основи законодавчого процесу в Україні. Частина 1. <i>Література</i> [7, 8,10,13,18]	2
8	Тема 4. Конституційно-правові основи законодавчого процесу в Україні. Частина 2. <i>Література</i> [7, 8,10,13,18]	2

9	Тема 5. Процесуальні основи організації та діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів державної виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій. Частина 1. <i>Література</i> [7,10,13,18]	2
10	Тема 5. Процесуальні основи організації та діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів державної виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій. Частина 2. <i>Література</i> [7,10,13,18]	2
11	Тема 5. Процесуальні основи організації та діяльності Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів державної виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій. Частина 3. <i>Література</i> [7,10,13,18]	2
12	Тема 6. Конституційно-судовий процес в Україні. <i>Література</i> [7,14,15,19]	2
	Заліковий тиждень	2
	Разом	26

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять та виконанні індивідуального завдання тощо.

На самостійне опрацювання здобувачів виносяться окремі питання всіх тем, а також деякі нормативно-правові документи, які регулюють правовідносини у сфері конституціоналізму.

З навчальної дисципліни студенти готують індивідуальне завдання, яке здається на передостанньому практичному занятті.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 1	5
2	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 2	5
3	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 3. Закріплення	7
4	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 4 Підготовка до ІЗ	7

5	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 5. Підготовка до ІЗ	7
6	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 6 Підготовка до ІЗ	7
7	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 7. Підготовка до ІЗ	7
8	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття №8. Підготовка до ІЗ	7
9	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 9. Підготовка до ІЗ	8
10	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 10. Підготовка до ІЗ	7
11	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття №11. Презентація ІЗ	8
12	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичних занять № 12-13.	7
Разом:		82

5.4 Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи здобувачів магістерського рівня вищої освіти

Важливим принципом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного здобувачів. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення їх до аналізу нормативно-правових, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних конституційно-правових положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у студентів вміння орієнтуватися в нормативних джерелах конституційного права та процесу; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок реалізації та покращення норм чинного законодавства.

Для виконання індивідуального завдання здобувач самостійно обирає актуальну проблему (наприклад, Конституційно-правові засади організації та здійснення державної влади;. Конституційна модель організації державної влади в Україні; Напрями удосконалення правового регулювання законодавчого процесу; Проблеми правового регулювання нормотворчої діяльності Президента України, шляхи їх розв'язання; .Впровадження сучасних інформаційних технологій в нормотворчу діяльність органів виконавчої влади; Удосконалення конституційних основ державної влади в Україні в контексті євроінтеграції; Особливості нормотворчого процесу в органах державної влади: проблеми теорії та практики) та пропонує її вирішення шляхом розробки проєкту нормативно-правового акта (проєкт рішення органу місцевого самоврядування; проєкт постанови Кабінету Міністрів України і т.п.). Проєкт нормативно-правового акта повинен бути виконаний з дотриманням базових вимог юридичної техніки.

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема, лекції проводяться в основному словесними методами з використанням методів проблемного навчання і візуалізації, а практичні заняття проводяться з використанням інформаційних технологій, розгляду задач та кейсів і мають за мету набуття студентами практичних навичок з вирішення практичних завдань, передбачених конкретними завданнями до відповідних тем, а також підготовки процесуальних документів.

7 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю: усне опитування; розв'язок задач; підготовка процесуальних документів; підготовка індивідуального завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має **дотримуватися політики доброчесності** (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено **визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти**, що розміщені на доступних платформах: EdEra, VUMonline, Prometheus, Coursera, Дія. Цифрова освіта (<https://ed-era.com/>; <https://vumonline.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://www.coursera.org/>; <https://osvita.diiia.gov.ua/>) та ін., які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-vyznannya-ta-perezarahuvannya-rezultativ-navchannya.pdf>)).

Засади використання технологій штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі.

Використання ШІ (властивість систем коректно інтерпретувати зовнішні дані відповідно до поставленої мети, навчатися з таких даних та використовувати результати навчання для досягнення поставлених цілей, в тому числі зі збирання та використання нових даних, шляхом взаємодії з навколишнім середовищем: [Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у ХНУ](https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normativni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf) <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normativni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>) повинно забезпечувати повагу до конфіденційності та захисту даних учасників освітнього процесу, відповідати нормам та принципам академічної доброчесності. Використання контенту, створеного ШІ, обов'язково фіксується, - вказується назва застосунку, методики його використання та ін. Учасники освітнього процесу повинні бути уважними до згенерованої ШІ інформації та розглядати її як «неперевірений вихідний матеріал».

9 Оцінювання результатів навчання здобувачів магістерського рівня у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС, яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти

Аудиторна робота													Само с- тійна робот а	Семест ро-вий контро ль	Разом	
Другий семестр															Сума балів	
Практичні заняття													ІДЗ	Залік		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13				
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)																
3- 5	3- 5	3- 5	3- 5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	21- 35	За рейтин гом	60- 100	
39-65													21- 35	За рейтин гом		

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Індивідуальне завдання здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 21 балів, максимальний – 35 балів).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

10 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Політична влада, публічна влада, державна влада: співвідношення понять.
2. Загальнотеоретичні аспекти публічної влади.
3. Конституційне закріплення засад організації та здійснення публічної влади у державах-учасниках ЄС.
4. Конституція як засіб запобігання й розв'язання владних конфліктів.
5. Конституціоналізація демократії як ключової цінності конституціоналізму. Інституційна архітектура держави: конституційно-правовий вимір.
6. Європейські стандарти у сфері доступу до інформації та участі громадян у процесі прийняття рішень, проблеми їх імплементації в Україні.
7. Конституційна модель організації державної влади в Україні.
8. Конституційно-правовий механізм функціонування державної влади в Україні.
9. Конституційно-правові засади гарантування державної влади в Україні.
10. Особливості нормотворчого процесу в органах державної влади: проблеми теорії та практики.
11. Удосконалення конституційних основ державної влади в Україні в контексті євроінтеграції.
12. Шляхи реформування конституційних основ організації та здійснення державної влади в Україні.
13. Конституційно-правова відповідальності органів і посадових осіб державної влади в Україні: підстави та форми.
14. Громадський контроль за здійсненням державної влади в Україні.
15. Європейські стандарти у сфері децентралізації влади, досвід їх імплементації.
16. Становлення і розвиток сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні.

17. Реформа децентралізації влади: мета, завдання, етапи, правове забезпечення.
18. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування: проблеми інституційного, правового, організаційного та матеріально-технічного забезпечення.
19. Роль постійних комісій місцевих рад у нормотворчому процесі.
20. Особливості підготовки і прийняття статуту територіальної громади, регламенту місцевої ради.
21. Правове регулювання і порядок забезпечення участі членів територіальної громади у нормотворчому процесі в органах місцевого самоврядування, напрями оптимізації.
22. Удосконалення конституційних основ місцевого самоврядування в Україні в контексті євроінтеграції.
23. Правова реформа у сфері територіальної організації влади: основні етапи, цілі, завдання та пріоритети.
24. Європейський досвід реформування адміністративно-територіального устрою.
25. Електронні петиції як форма колективного звернення громадян: особливості правового регулювання, порядку подання та розгляду.
26. Правова основа та порядок використання електронних та інших інноваційних технологій у виборчому процесі.
27. Народна ініціатива як підстава проголошення всеукраїнського референдуму:
28. правове регулювання та порядок здійснення.
29. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні.
30. Порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України.
31. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України.
32. Порядок застосування рішень та висновків Конституційного Суду України судами загальної юрисдикції.
33. Зміст та значення принципів Конституції України за офіційною конституційною доктриною України.
34. Захист прав і свобод людини і громадянина Конституційним Судом України.
35. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав та свобод людини і громадянина.
36. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань організації та функціонування органів та посадових осіб публічної влади.

11 Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Теорія та практика конституційного права та процесу» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, що розміщена в Модульному середовищі для навчання MOODLE: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9795>.

12 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями, LIGA360.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

13 Рекомендована література

Основна

1. Конституція України: Закон України: від 28.06.1996р. №254к/96-ВР.// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. №30. Ст.141. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254>.

2. Виборчий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 7, № 8, № 9, ст.48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>.
3. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України: 2010 р. 1861-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 14-15, № 16-17, ст.133. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.
4. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України: 1998 р. №776/97-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 20, ст.99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-80>.
5. Про статус народного депутата України: Закон України: 1993 р. №2790-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 3, ст. 17. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>.
6. Про Кабінет Міністрів України: Закон України: 2014 р. №794-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 13, ст.222. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
7. Про Конституційний Суд України: Закон України: 2017 р. №2136-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 35, ст.376. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.
8. Про судоустрій і статус суддів: Закон України: 2016 р. №1402-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України: 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-80>.
10. Про громадянство України. Закон України від 18.01.2001 № 2235-III. // Відомості Верховної Ради України. – 30.03.2001. – № 13. – ст. 65.
11. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV// Відомості Верховної Ради України. – 28.05.1999. – № 20. – ст. 190.
12. Про Вищу раду юстиції: Закон України від 15.01.1998 № 22/98-ВР. // Відомості Верховної Ради України. – 19.06.1998. – № 25. – ст. 146.

Додаткова

1. Бігун В. Добросесність і правосуддя. (Філософія. Теорія. Практика.). Київ: Інтерсервіс, 2021, 500 с.
2. Гаращук І. В. Сучасні аспекти теоретико-правового забезпечення реалізації принципу субсидіарності в процесі децентралізації в Україні. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. Х. : Право, 2022. Вип. 43. С.154-164.
3. Конституційне право України. Підручник: 11-е видання. Ужгород; РІК-У; 2023. 536с. Слинко Т.М., Дахова І.І., Байрачна Л.К.. Конституційне право України. Посібник для підготовки до іспитів. Право: 2024. 372с.
4. Совгіря О., Шукліна Н.. Конституційне право України. Повний курс: Підручник. Юринком Інтер.: 2020. 556 с.
5. Тарасевич Т. Ю. Реалізації соматичних прав людини в Україні та зарубіжних країнах: конституційно-правові засади: монографія. Вінниця: ВИДАВНИЦТВО: ТВОРИ, 2024. 416 с.
6. Конституційне право України.: Підручник за заг. ред. Т.М. Слинко. Право: 2020. 592с.

14 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу:<https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.
3. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.